ناشر و نویسنده: داکتر نجیب الله بارکزی تأریخ:2014/2/8

جلوگیری از یک کودتا در کابل

مقاله از "ستیف کال" منتشرۀ وبسایت THE NEW YORKER

بارک اوباما روز سه شنبه در رابطه به دو کاندید باقی مانده ای ریاست جمهوری گفت "اگر این ها به تعهدات شان پا بند بمانند، مردم شاهد انتقال مسالمت آمیز قدرت از یک رئیس جمهور به رئیس جمهور دیگر در تأریخ [افغانستان] خواهند بود".

"جان کری" وزیر خارجه امریکا این تعهدات را روز جمعه ای گذشته زمانیکه برای جلوگیری از یک کودتا به کابل پرواز نمود و درین کار موفق هم شد، بدست آورد. معاملۀ را که آقای " کری " انجام داد، بعد از سیزده سال که ایالات متحدۀ امریکا و متحدان، " حامد کرزی" را به کرسی ریاست جمهوری افغانستان نصب نمودند، این را ممکن ساخت که یک انتقال سیاسی مسالمت آمیز صورت بگیرد.

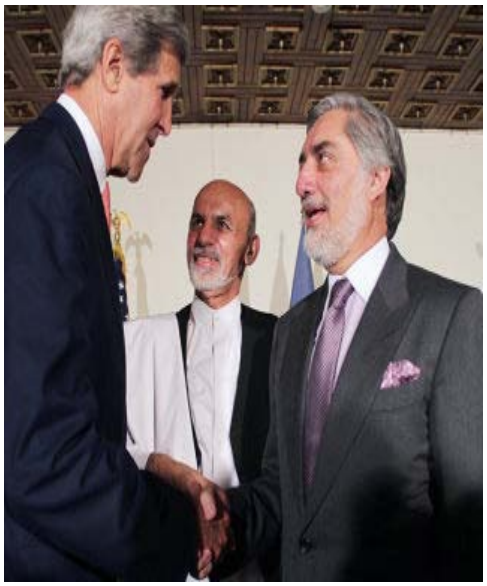

تفاوت در چه چیزی است؟ چهار تن از حاکمان اسبق افغانستان به دست جاگزینان شان توأم با خشونت از بین رفتند. یکی دیگر شان [ملا محمد عمر] مؤفق به فرار شده و تبعید شد که شاید نظر به بعضی فرضیات اکنون در پاکستان باشد. این بیان آقای " بارک وباما " باید با ملاحظه به تأریخ متأخر افغانستان باشد. ارزش موضوع برای ایالات متحدۀ امریکا و اروپا خیلی بلند است. اگر معاملۀ را که " جان کری" انجام داده است، ناکام شود، افغانستان می تواند دفعتاً داخل یک مرحلۀ از جنگ داخلی پر از خشونت شود. این کار از یک جانب می تواند باعث بی ثباتی پاکستان و همسایه های دیگر افغانستان شود و افغانستان یک بار دیگر به حیث پناه گاۀ امن، مورد توجه جنگجویان جهانی قرار گیرد.

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکني د لیکنيزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولئ

هنوز هم دلیلی وجود دارد که بگوئیم این اقدام مصلحتی "جان کری" ارادی است. برای بیشتر از یک سال تا به چند هفته ای اخیر به اینسو رهبران فرقه ای و قومی افغانستان نزد ایالات متحدۀ امریکا دیگر "جنگسالاران" نه بلکه "قانون شکنان" هستند. این به خوبی می رساند که اکنون برای ایالات متحدۀ امریکا فاجعۀ یک جنگ داخلی خیلی بزرگتر از افتضاح شریک نمودن قدرت بین این ها است، صرف نظر از این که چه کسی برنده شود.

روز دو شنبه 7 جولای همه چیز دفعتاً تغییر کرد. یک شبکه ای از والیان مربوط اتحاد شمال، مأمورین اسبق وزارت دفاع و امنیت ملی همراه با یک تعداد نا معلومی از افسران و قوماندانان پولیس، ظاهراً برای به راه اندازی یک کودتا که در آن کاندید مورد نظر شان [عبدالله عبدالله] را به قدرت برسانند، فعال شده بودند. آنها به این عقیده بودند که رقیب شان [اشرف غنی احمدزی] رأی ها را دزدی کرده است. هدف اصلی این کودتا کاخ ریاست جمهور افغانستان بوده است که اکنون در اختیاز آقای " کرزی" قرار دارد.

درینجا یک احتمال کم وجود داشت که کودتا چیان بتوانند کامیاب شوند. درست در همین اثنا آقای " بارک اوباما" یک تماس تلیفونی با داکتر " عبدالله" برقرار می کند، وی و حامیان مسلح اش را به دست کشیدن ازین کار وادار می سازد. جنگ وسیع را که اینها می خواستند دامن بزنند، می توانست خیلی دشوار و توأم با خون ریزی باشد. ملیشه های شمال خود را در یک نبرد نه تنها با طالبان بلکه با پشتون های طرفدار "کرزی" و حامیان کاندید مورد نظر شان آقای "اشرف غنی احمدزی" روبرو می دیدند. دست آورد های بزرگی در بخش های صحت، تعلیم و تربیه، توقع حیاتی، مخابرات و توسعۀ شهرها که از سال 2001م به این سو حاصل شده بودند، می توانست به سرعت فرو بریزد.

در یک وضع متشنج، ظاهراً نیمه ای شب در واشنگتن، آقای " بارک اوباما" به داکتر " عبدالله" تلیفون می کند، او و حامیان مسلح اش را به توقف از این حرکت امر می کند.

بعد از یک چند روزی موحش، زمانیکه این هم واضح نبود که آیا آقای "عبدالله" بر حامیانش کنترول کامل دارد یا خیر؟ " جان کری" به کابل نشست نموده و مذاکرات را آغاز کرد.

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړيکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليږلو مخکې په ځير و لولئ

برای رسیدگی به تقلب که صورت گرفته بود، باید هریک رأی که در دور دوم انتخابات بکار رفته بود در حضورداشت و تحت نظارت مستقیم جامعۀ بین المللی مورد ارزیابی قرار می گرفت. برای جلوگیری از شورش و طغیان بعد از تکمیل پروسه شمارش دوبارۀ آرأ، کاندیدان بالای یک فورمول شراکت در قدرت با هم به توافق رسیدند. به اساس این موافقه کاندیدی که ناکام می شود باید برای چوکی ریاست اجرائیه که معادل صدراعظم است که از جانب رئیس جمهور آینده[کاندید برنده] ایجاد خواهد شد، خود کاندید بازنده و یا کسی را که معرفی کند می تواند مستحق این مقام شود.

این معامله مبین قابلیت و توانایی وزیر خارجه [جان کری] است که چطور توانست بین هردو طرف در اثر مذاکره، یک تعادل را ایجاد کند. این قضیه اسرائیل و سوریه نیست که چندی قبل " جان کری" برای حل آن از راۀ دیپلوماسی قوی کوشش نموده بود. و احتمالاً این قضیه ای عراق امروز هم نیست.

در افغانستان با وجود آنکه محرک قوی برای مصالحه همیشه به نظر رسیده است. افغانستان اکنون یک بخش از سیستم بین المللی می باشد که به ملیارد ها دالر و کمک های جامعۀ جهانی را برای پرداخت حقوق کارمندان بخش امنیتی شان بدست می آورند. افغانستان با وضعیت ضعیف که دارد نمیتواند بدون اعانۀ بین المللی فعالیت نماید. دلالان قدرت که در عقب اشرف غنی و عبدالله هستند از حمایت بین المللی فایده می برند. ولی مردم عام که در اطراف اینها هستند در سال های 1990م در انزوا و خشونت دوامدار بسر برده اند و ترجیح می دهند تا بخش از تآریخ شان را که در نیمۀ قرن بیست با استقلال و صلح وصفی بود، دو باره احیا نمایند.

هنوز هم در چند هفتۀ آینده فشار های قوی وجود خواهد داشت. کاندید بازنده در نتیجۀ ارزیابی و شمارش دو بارۀ آرأ مطمئناً در مورد صحت پروسه مشکوک خواهد ماند. مظنون [کاندید بازنده] فشار های تازۀ را در راستای تطبیق پلان "جان کری" که جای دوم قدرت را برای کاندید بازنده در نظر گرفته است، ایجاد خواهد نمود، زیررا این قسمت از معامله خیلی گیچ کننده و نا مکمل به نظر می آید. در مطبوعات افغانستان و در سرک ها احساسات بین پشتونها و غیر پشتونها در حال بلند رفتن است. کشور هنوز هم بشکل ناراحت کنندۀ ای در خطر قرار دارد.

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړيکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليکني د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليږلو مخکې په ځير و لولئ

سؤال کـه در مورد شورای نظـار یـا اتحـاد شمال مطرح مـی شود این است کـه آیـا اگر "عبـدالله" در نتیجـۀ شـمارش نهـایی بازنـده اعـلام شـود، بـا چـه اقـدامی دسـت آورد بیشـتر خواهد داشت؟ با سازش ویا انجام کودتا؟

جواب روشن است یعنی با سازگاری با تیم رقیب، ولـی مقامـات بـالایی شورای نظـار در مورد آن استدلال به غیر ازین را خواهند داشتند.

قضیۀ کودتا از نظر اتحاد شمال در شرایط کنونی به راه انداختن یک جنگ مستقیم است. پنجشـیری هـا و متحـدین آنهـا بـرای متمرکـز شـدن بـه یـک جنـگ بـا طالبـان بـدون در نظرداشت خطری کـه زمـانی "کرزی" و رفقـایش بـرای گـروه طالبـان مهربـان بـاقی مانده اند، دست باز خواهند داشت. تلف شدن میلیارد ها دالر و تکنولوجی بلند نظامی از امریکا در افغانستان خیلی درد آور خواهد بود، ولی بـالاخره اسلحه و پول ایران، روسیه و هند این خلأ را پر خواهد نمود. پنجشیری های قبلاً هم در چنین یک موقعیت قرار داشته اند. آنها با متحدین هزارۀ شان عمیقاً معتقد اند کـه ادعـا هـای سیاسـی ایشـان برحـق اسـت. آنهـا نمی خواهند بخاطر حمایت قصیر المدت ایـالات متحدۀ امریکـا ادعـا هـای شـان را قربـانی نماینـد. ایـن هـم معلـوم نیسـت کـه تـا چـه زمـان دیگـر قصـر سـفید و کـانگرس امریکـا ایـن شیردهن اقتصادی را به افغانستان باز نگهمیدارند... تعداد زیادی افغانها ازین تـرس دارنـد کـه وقـوع یـک جنـگ داخلـی بعـد از خـروج امریکـا وابسـته بـه زمـان اسـت. بعضـی از پنجشیری های دو آتشه از همین حالا می خواهند ابتکار عمل را در دست بگیرنـد و خـود را آماده بسازند. اینهـا اتهامـات رأی هـای دزدی شده را بـرای رسیدن بـه ایـن هـدف بهانـه قرار می دهند و کوشش می کنند خود را در انظار جهانیان حق به جانب جلوه بدهند.

" کرزی" برای هم صحبتان خویش چنین وانمود می کند که بطور کلی امریکا و ایران بـه اساس یک توطئه می خواهند اتحاد شمال را بـا استفاده از وی و پشتونها نیرومند بسـازد. شاید "کرزی" حتی به همین باور هم باشد... ولی با در نظرداشت همۀ حیله گری های کـه ایـالات متحـدۀ امریکـا از جانـب کـرزی و متحـدین وی در دهـۀ گذشـته بـدون کـدام عکس العملی متحمل شده است، این یک تئوری پوچ می باشد.

به اساس بعضـی راپـور هـا، کـرزی و غنـی در جریـان بحرانـات اخیـر بشـکل خصوصـی نشان دادن که اگر آنها معاملۀ " جان کری" را رد نمایند و امریکا را به جنگ طلبیده و بـا طالبان متحد شوند، طالبان آنها را به حیث قهرمانان ملی گرای پشتون خوش آمدید خواهند

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارئ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړيکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليکني د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليږلو مخکې په ځير و لولئ

گفت. ولی فرضیهٔ عمومی بر این است که طالبان آنها را در اولین مرکز شان به جرم خیانت به اسلام به دار خواهند آویخت. این فرضیه ای خواهد بود که هیچ کدام ازینها نه کرزی نه غنی حاضر به امتحان در آن شوند. اگر جنگی در بگیرد، بهترین راه آماده ساختن اولین هلیکوپتر و پرواز به سوی ابوذبی خواهد بود.

یکی از شاهان مؤخر افغانستان که به شکل صلح آمیز آن خارج از حیطهٔ قدرت وفات نمود، اعلیحضرت محمد ظاهرشاه بود. وی در سال 1973م به جلا وطنی رفت، ولی در سال 2002م با لقب رسمی " بابای ملت" بحیث یک مهمان آقای کرزی به وطن برگشت. شاهٔ کهن سال اسبق، سال های اخیر عمرش را بحیث سمبول ملیگرا و قابل احترام و حرمت ملت در صحن وسیع کاخ ریاست جمهوری افغانستان سپری نمود. وی [اعلیحضرت بابای ملت] در سال 2007م رحلت نمود و با حضور گستردهٔ از مردم بطور شاندار آن به خاک سپرده شد.

" حامد کرزی" برای دورهٔ تقاعدش یک محل بود و باش حصار شده را متصل به کاخ ریاست جمهوری در کابل بنأ کرده است. اگر معاملهٔ "جان کری" تطبیق شود، "کرزی" شاید بتواند در آنجا زندگی کند و بطور صلح آمیز بمیرد. و برعکس اگر وی و متحدانش - و یا عبدالله و متحدانش چند هفتهٔ آینده را غلط به محاسبه بگیرند، کشور را به بشکل غم انگیز آن به صوب ویرانی مسیر خواهند داد.

در بارهٔ نویسنده این مقاله لینک ذیل را تعقیب کنید:
http://www.newyorker.com/contributors/steve-coll

برای ورژن انگلیس این مقاله به لینک ذیل مراجعه شود.

http://www.newyorker.com/online/blogs/newsdesk/2014/07/dodging-a-coup-in-kabul-for-now.html

پایان

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکني د لیکنيزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولئ